ОСВІТНЯ СИСТЕМА ГРОМАД КРАМАТОРСЬКОГО РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: СТАН, ВИКЛИКИ ТА ПОТРЕБИ

Relief Coordination Centre
• EVERYONE MATTERS •

HAVEN

UKaid
from the British people

ЗМІСТ

1. ВСТУП 3
- 1.1. Мета та методологія дослідження 3
- 1.2. Джерела та дані 4
- 1.3. Аналітична рамка досліджень 5
- 1.4. Контекст реформи загальної системи освіти 7

2. ЗАГАЛЬНА СИТУАЦІЯ В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ 8
- 2.1. Динаміка кількості закладів загальної середньої освіти 8
- 2.2. Аналіз змін у чисельності здобувачів освіти 9
- 2.3. Структура контингенту учнів за ланками освіти 10
- 2.4. Кількість і частка учнів з статусом ВПО 12
- 2.5. Основні причини зменшення контингенту 14

3. РУЙНУВАННЯ ТА ПОШКОДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ 15
- 3.1. Кількість пошкоджених і повністю зруйнованих закладів 15
- 3.2. Поточний стан відновлення закладів освіти 16

4. ФОРМАТ НАВЧАННЯ ТА ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ 17
- 4.1. Розподіл учнів за форматом навчання 17
- 4.2. Використання цифрових платформ 17
- 4.3. Оцінювання та надолуження освітніх втрат 18
- 4.4. Позашкільна освіта 19

5. КАДРОВА СИТУАЦІЯ 20
- 5.1 Аналіз кадрового потенціалу освітньої галузі 20
- 5.2. Евакуація педагогів та кадровий потенціал 22

6. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПОТРЕБИ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ 24
- 6.1. Основні виклики громад у освітній системі 24
- 6.2. Ключові потреби освітньої системи громад 25
- 6.3 Основні виклики освітньої системи 27

7. МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ 28
- 7.1. Залучення міжнародних організацій 28
- 7.2. Програми відновлення та реформи 30
- 7.3. Траєкторія випускників 2025 року 31

АНАЛІТИЧНИЙ ВИСНОВОК 32

Relief Coordination Centre
• EVERYONE MATTERS •

1. ВСТУП

1.1. Мета та методологія дослідження

Мета дослідження – комплексний аналіз впливу повномасштабної війни на освітню систему 12 територіальних громад Краматорського району Донецької області станом на березень 2026 року.

Дослідження фокусується на ключових аспектах: динаміці кількості закладів і учнів, стані освітньої інфраструктури, кадровому потенціалі, форматі навчання, оцінюванні та подоланні освітніх втрат, позашкільній освіті, основних проблемах і потребах громад, а також перспективах відновлення та міжнародній підтримці.

Методологія ґрунтується на кількісних та якісних даних.

Основними джерелами є:

- анкетне опитування представників органів управління освітою 12 громад;
- структуровані інтерв'ю з керівниками закладів освіти та фахівцями департаментів відділів освіти;
- офіційна статистична звітність громад за 2021–2022 та 2025–2026 навчальні роки.
- офіційні дані Департаменту Освіти і науки Донецької області.

Аналіз охоплює ключові аспекти: кількість закладів і учнів, руйнування інфраструктури, кадрову ситуацію, формат навчання, потреби та перспективи відновлення.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОХОПЛЮЄ

12

територіальних громад Краматорського району

- Комплексний аналіз даних
- Кількісні та якісні дані
- Таблиці, діаграми та схеми
- Відповідність законодавству та рекомендаціям
- Фокус на потребах та відновленні

Дані систематизовано в таблицях, діаграмах і схемах для наочності. Дані систематизовано в таблицях, діаграмах, картах та схемах для наочності. Аналіз проведено з урахуванням нормативно-правової бази України («Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», розпоряджень Донецької обласної військової адміністрації) та рекомендацій МОН України щодо організації навчання в умовах воєнного стану.

Дослідження охоплює період з початку повномасштабного вторгнення до березня 2026 року.

1.2. Джерела та дані

Дослідження має описово-аналітичний дизайн і спрямоване на оцінку стану освітньої системи територіальних громад Краматорського району в умовах повномасштабної війни.

Одиницею аналізу є територіальна громада. Об'єктом дослідження виступають освітні системи 12 територіальних громад Краматорського району Донецької області, а не окремі заклади освіти чи учасники освітнього процесу.

Період дослідження

Польовий етап дослідження тривав з 20 березня до 20 квітня 2026 року.
Для оцінки змін використовувалися два часові зрізи:

· 2021–2022 навчальний рік — як останній повний довоєнний період;
· 2025–2026 навчальний рік (станом на березень 2026 року) — як поточний стан освітньої системи.

Саме порівняння цих двох періодів лежить в основі більшості кількісних показників дослідження.

ДЖЕРЕЛА ДАНИХ

Дослідження грунтується на поєднанні кількох джерел

1

Структуровані інтерв'ю з представниками органів управління освітою територіальних громад.
У межах дослідження проведено **12 напівструктурованих інтерв'ю** із керівниками та фахівцями відділів (управлінь) освіти, заступниками керівників та іншими посадовими особами, які володіють актуальною інформацією щодо функціонування освітньої системи громади.

2

Стандартизоване анкетування.
Після інтерв'ю респонденти заповнювали уніфікований опитувальник, що містив кількісні показники та структуровані питання щодо:
· мережі закладів освіти;
· чисельності учнів;
· кадрового потенціалу;
· стану освітньої інфраструктури;
· організації навчального процесу;
· потреб та проблем громад;
· перспектив відновлення.
Використання єдиної анкети забезпечило можливість порівняння даних між усіма громадами.

3

Адміністративні дані.
До аналізу також включено офіційну статистичну інформацію, надану органами управління освітою громад та області, а також відкриті нормативні й статистичні матеріали, що використовувалися для перевірки, уточнення та інтерпретації отриманих результатів.

Спосіб аналізу даних

Аналіз здійснювався на рівні територіальних громад.
Кількісні дані були систематизовані у таблицях, картах та діаграмах і використані для міжгромадського порівняння. Якісні дані інтерв'ю застосовувалися для пояснення виявлених тенденцій, уточнення причин змін та інтерпретації статистичних показників.

Узагальнення здійснювалися шляхом порівняльного аналізу всіх 12 громад та виявлення спільних і специфічних закономірностей.

Ключові категорії дослідження

У звіті використано такі основні аналітичні категорії:

Освітня система громади — сукупність закладів освіти, педагогічних ресурсів, управлінських механізмів та інфраструктури, що забезпечують освітній процес у громаді;

· освітня інфраструктура — будівлі, укриття, обладнання, транспорт та інші матеріальні ресурси;

· кадровий потенціал — чисельність і спроможність педагогічних працівників забезпечувати освітній процес;

· освітні втрати — наслідки війни, що проявляються у погіршенні доступності навчання, перериванні освітнього процесу та необхідності додаткового надолуження знань;

· потенціал відновлення — наявні організаційні, кадрові та інфраструктурні передумови для відновлення повноцінної роботи освітньої системи.

1.3. АНАЛІТИЧНА РАМКА ДОСЛІДЖЕННЯ: стійкість освітньої системи громад

Повномасштабна війна впливає на освіту не лише через руйнування шкіл і неможливість очного навчання. Вона змінює чисельність учнів, склад педагогічних колективів, роботу освітньої мережі та перспективи повернення населення. Тому в цьому дослідженні важливо не лише зафіксувати втрати, а й оцінити, наскільки освітні системи громад здатні продовжувати роботу та пристосовуватися до тривалої нестабільності.

Стійкість освітньої системи громади визначається як її здатність забезпечувати безперервність навчання, зберігати учнівський і педагогічний контингент, адаптуватися до пошкодження інфраструктури та підтримувати зв'язок між школою, дитиною і громадою.

Для аналізу використано п'ять взаємопов'язаних показників.

Демографічна стійкість	Показує здатність громади зберігати учнівський контингент і пристосовувати освітню мережу до переміщення населення.	Оцінюються: · зміна кількості учнів; · структура контингенту за рівнями освіти; · частка учнів зі статусом ВПО; · збереження зв'язку з дітьми, які виїхали, але навчаються дистанційно; · вплив скорочення контингенту на кількість закладів і наповнюваність класів.
Інфраструктурна стійкість	Відображає здатність громади зберігати матеріальну основу освітнього процесу в умовах обстрілів і ризику повторних руйнувань.	Охоплює: · кількість пошкоджених і зруйнованих закладів; · можливість використання приміщень; · наявність укриттів; · стан обладнання та матеріально-технічної бази; можливість проведення ремонтних і відновлювальних робіт.
Кадрова стійкість	Кадрова стійкість показує, чи здатна громада зберігати педагогічні колективи та забезпечувати викладання основних предметів.	Оцінюються: · зміна чисельності педагогів; · частка евакуйованих працівників; · можливість продовжувати роботу дистанційно; · дефіцит окремих спеціалістів; навантаження та ризик професійного вигорання.
Цифрова й організаційна адаптація	Цей вимір показує, наскільки освітня система змогла перейти до нових форм роботи та забезпечити навчання без постійної фізичної присутності у школі.	Аналіз охоплює: · використання цифрових платформ; · доступ до техніки, інтернету та електроенергії; · організацію синхронного й асинхронного навчання; · оцінювання та надолуження освітніх втрат; додаткові заняття, консультації та позашкільну освіту.
Потенціал відновлення	Показує, чи здатна громада перейти від підтримання мінімальної роботи системи до її відновлення та оновлення.	Залежить від: · збереження учнів і педагогічних команд; · стану інфраструктури; · визначених першочергових потреб; · доступу до фінансування; · готовності до змішаного або очного навчання; ·здатності планувати мережу з урахуванням нової демографічної ситуації.

Що показують дані.

Дані свідчать про значне, але нерівномірне скорочення кількості учнів у громадах. Водночас частина дітей, які виїхали, продовжує навчатися у своїх школах. Тому формальне збереження учня в закладі не завжди означає його фізичну присутність і повноцінну участь у житті громади.

У частині громад пошкоджено або зруйновано більшість закладів. Через безпекові ризики повноцінне відновлення майже не проводиться, а роботи переважно обмежуються аварійним ремонтом і консервацією будівель.

Чисельність педагогічних працівників у районі суттєво скоротилася. Водночас частина евакуйованих учителів продовжує працювати онлайн. Це дозволяє підтримувати навчання, але робить систему залежною від цифрового зв'язку, координації розосереджених колективів і здатності втримувати кадри.

Усі досліджувані громади перейшли до дистанційного формату та використовують цифрові інструменти. Проте наявність платформ сама по собі не гарантує якості: результат залежить від технічного доступу, мотивації учнів, роботи педагогів і здатності системно надолужувати прогалини у знаннях.

Рівень руйнувань не є єдиним показником майбутньої спроможності. Громада може мати серйозні пошкодження, але зберігати педагогічний склад і зв'язок з учнями. Водночас відносно вціліла інфраструктура не гарантує відновлення, якщо громада втратила значну частину дітей і кадрів.

1.4. Контекст реформи загальної середньої освіти

Стан освітньої системи громад Краматорського району варто розглядати в контексті загальнонаціональної реформи **«Нова українська школа»**, яка продовжує впроваджуватися навіть в умовах повномасштабної війни. У 2024–2026 роках державна політика у сфері загальної середньої освіти була зосереджена на розвитку компетентного навчання, цифровізації освітнього процесу, модернізації навчального середовища, підготовці до запровадження профільної старшої школи та забезпеченні безпечних умов навчання.

Паралельно держава розширює підтримку професійного розвитку педагогів, оновлює освітні програми та інвестує у відновлення шкільної інфраструктури. Саме в цих умовах громади Краматорського району одночасно вирішують два взаємопов'язані завдання: реагують на безпосередні наслідки війни та продовжують адаптувати місцеві освітні системи до національних реформ, що визначатимуть розвиток освіти в Україні у найближчі роки.

2. ЗАГАЛЬНА СИТУАЦІЯ В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ

2.1. Динаміка кількості закладів загальної середньої освіти (до війни та станом на березень 2026 р.)

До початку повномасштабної війни у 12 громадах функціонувало 153 заклади загальної середньої освіти. Станом на 2025–2026 навчальний рік продовжують працювати 97 закладів, що становить 63,5 % довоєнної мережі.

КІЛЬКІСТЬ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

153

2021-2022 рр.

97

березень 2026

скорочення -36,5%

Порівняльна динаміка кількості діючих закладів у територіальних громадах Краматорського району

Загальне зменшення кількості закладів загальної середньої освіти по громадах становить 36,5%.

Це свідчить про суттєву трансформацію освітньої мережі в умовах воєнного часу та демографічних змін. Фактично понад третина закладів або припинили функціонування, або тимчасово не здійснюють освітню діяльність. Водночас 63,5% закладів продовжують працювати, що вказує на збереження базової освітньої інфраструктури, попри складні обставини.

Скорочення мережі закладів освіти має різні форми: ліквідація, реорганізація, приєднання або тимчасове призупинення роботи.

Оцінка рівня збереження мережі закладів середньої освіти у громадах Донецької області

Основні причини:

- Демографічний спад та міграція
- Наслідки війни
- Міграція педагогів, кадровий дефіцит
- Освітня реформа (зміни типів закладів)
- Оптимізація ресурсів

Скорочення мережі на 36,51% зумовлене комплексом демографічних, безпекових і нормативних факторів та супроводжується трансформацією освітньої системи.

2.2 — Аналіз змін у чисельності здобувачів освіти

Суттєве скорочення кількості здобувачів освіти в громадах району

Найбільш відчутним наслідком війни для освітньої системи стало скорочення кількості учнів.
За період між 2021–2022 та 2025–2026 навчальними роками загальна чисельність здобувачів освіти у досліджуваних громадах зменшилася з 54 424 до 30 292 осіб, або на 44,3 %.

ЗАГАЛЬНЕ СКОРОЧЕННЯ КІЛЬКОСТІ УЧНІВ

-44,34%

з 54 424 до 30 292

(2021–2022 до 2025–2026)

Моніторинг чисельності здобувачів освіти в розрізі громад Краматорського району

Представлена діаграма демонструє масштаби цих змін у кожній громаді, а карта — їх територіальну нерівномірність.

Упродовж 2021–2026 років у громадах відбулося суттєве скорочення чисельності учнів, що має виражену територіальну диференціацію
(від –11,57% до –67,95%)

Найбільше скорочення (понад 55%)
- Лиманська -67,95%
- Святогірська -56,88%

Суттєве зменшення (45-55%)
- Дружківська -67,95%
- Костянтинівська -56,88%
- Краматорська -47,52%

Середній рівень скорочення (30-45%)
- Олександрівська -39,44%
- Новодонецька -39,82%
- Андріївська -36,44%

Найменші втрати (до 30%)
- Черкаська -20,21%
- Слов'янська -29,91%
- Іллінівська -11,57%

Відсоток скорочення кількості учнів

Просторовий аналіз демонструє нерівномірність скорочення кількості учнів та дозволяє виокремити чотири групи громад за рівнем освітніх втрат.

2.3. Структура контингенту учнів за ланками освіти

Найбільшу частку становлять учні базової середньої школи (5–9 класи) — 58,6 % або 17 745 осіб. Початкова школа охоплює 23,9 % учнів, тоді як профільна середня освіта становить 17,6 %

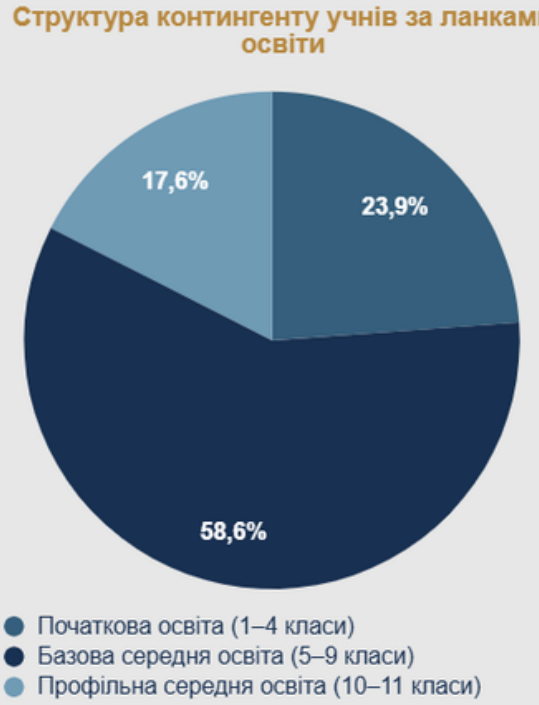

Найбільшу частку становить базова середня освіта (5–9 класи) — близько 59 % (17 745 учнів).

Це вказує на відносну стабільність охоплення освітою на цьому рівні та збереження безперервності навчання для більшості дітей.

Частка профільної середньої освіти (10–11 класи) є найменшою і становить 17,6 % (5 319 учнів)

Така структура є типовою для постраждалих від конфлікту територій і зумовлена високою мобільністю старшокласників: частина з них продовжує навчання у закладах професійно-технічної та фахової передвищої освіти або переміщується до інших регіонів чи за кордон.

Початкова освіта (1–4 класи) становить 23,9 % і демонструє зниження порівняно з довоєнним періодом.

Це пов'язано як із демографічними тенденціями, так і з переміщенням населення, внаслідок чого частина дітей розпочинає навчання за місцем евакуації або в дистанційному форматі.

Діаграма демонструє загальний розподіл учнів між рівнями освіти, а нижче наведено структуру контингенту в кожній громаді.

Такий розподіл свідчить, що основний попит на освітні послуги сьогодні припадає саме на базову школу. Водночас менша частка старшокласників може бути пов'язана зі зміною освітніх траєкторій, вступом до закладів професійної освіти, навчанням за межами області або за кордоном.

Це створює додаткові виклики для мережі закладів освіти, оскільки вимагає перегляду наповнюваності класів, оптимізації штатної чисельності педагогів, ліквідації освітніх закладів та адаптації освітніх програм під реальні демографічні умови.

Розподіл учнів за рівнями освіти у розрізі територіальних громад Краматорського району, 2025–2026 н.р

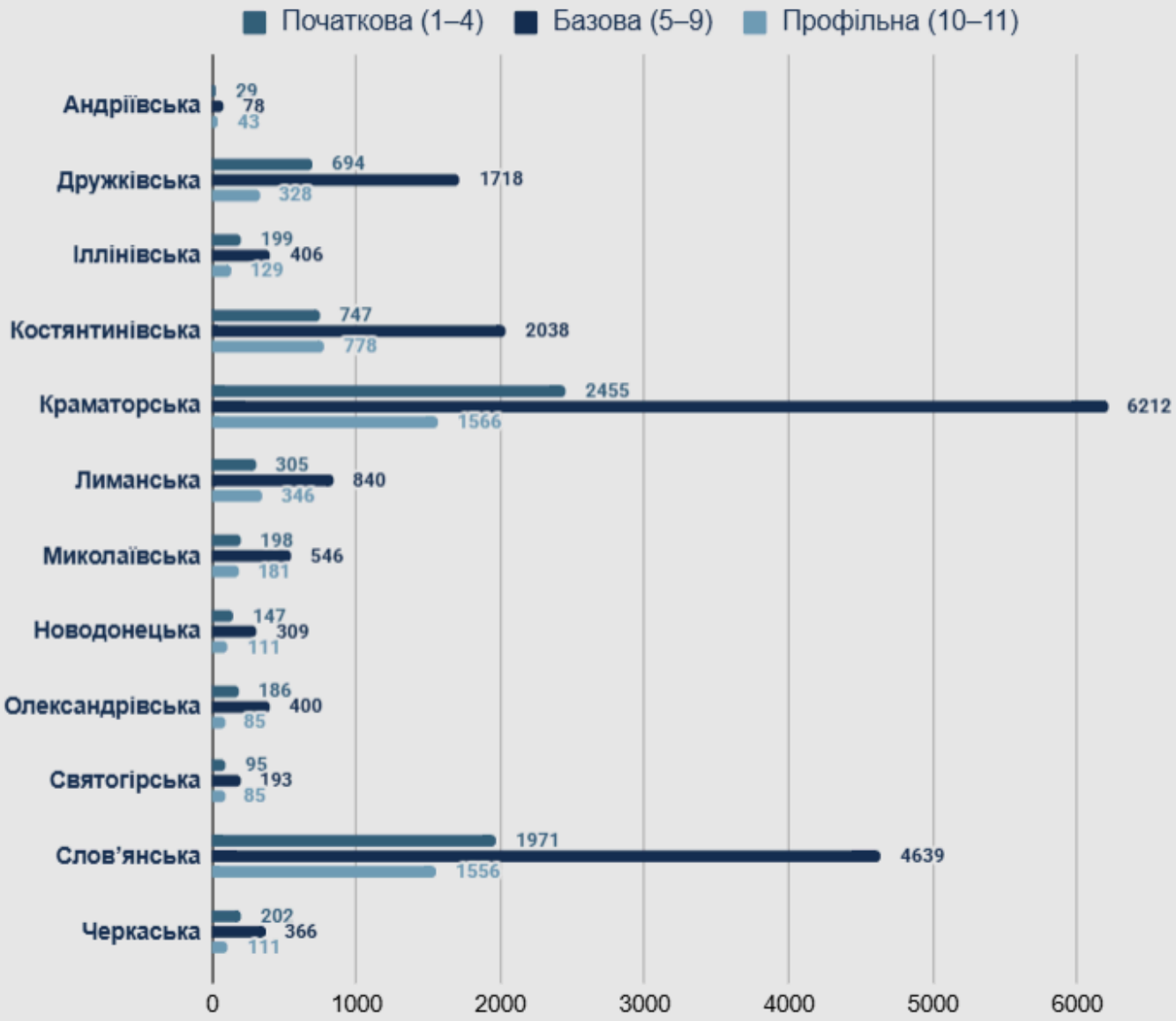

Розподіл здобувачів освіти за розподілом по громадах свідчить про чітку географічну закономірність та за статусом населеного пункту. У громадах, які наближені до так званої "сірої зони", а також у селах з малою чисельністю населення, кількість учнів зменшується.

І чим більший населений пункт, скажімо, місто, тим більша чисельність учнів. У всіх, без виключення громадах переважає базовий рівень освіти (5-9 класи)

2.4. Кількість і частка учнів з статусом ВПО

Статус внутрішньо переміщеної особи став однією з ключових характеристик сучасної структури учнівського контингенту Краматорського району. Станом на 2025–2026 навчальний рік у 12 громадах навчаються 13 460 учнів зі статусом ВПО, що становить 44,4% від загальної кількості здобувачів освіти.

Серед учнів зі статусом ВПО є дві основні групи:

ВПО, які виїхали за межі Донецької області, але продовжують навчатися в місцевих закладах освіти в дистанційному форматі.

ВПО, які виїхали за межі Донецької області, але продовжують навчатися в місцевих закладах освіти в дистанційному форматі.

Найвищий рівень концентрації (понад 60%) спостерігається в Андріївській (80%) та Дружківській (63,6%) громадах.

Ці показники свідчать про те, що переважна більшість учнівського контингенту в цих громадах складається саме з числа внутрішньо переміщених осіб.

Високий рівень (50–60%) характерний для Костянтинівської (56,7%), Слов'янської (54,8%), Лиманської (54,2%) та Новодонецької (50,8%) громад.

У цих територіях кожен другий учень є переселенцем, що створює значне навантаження на систему соціальної підтримки та потребує особливої уваги до адаптаційних заходів.

Середній рівень (30–50%) зафіксовано у Святогірській (48,3%), Миколаївській (38,9%) та Іллінівській (30,2%) громадах.

Тут спостерігається значна, проте збалансованіша присутність учнів-ВПО відносно загальної кількості дітей у закладах освіти.

Найнижча частка (до 30%) представлена у Краматорській (29,3%), Олександрівській (25,9%) та Черкаській (10%) громадах.

Ці громади мають найменшу питому вагу учнів-переселенців, що вказує на переважання місцевого учнівського контингенту.

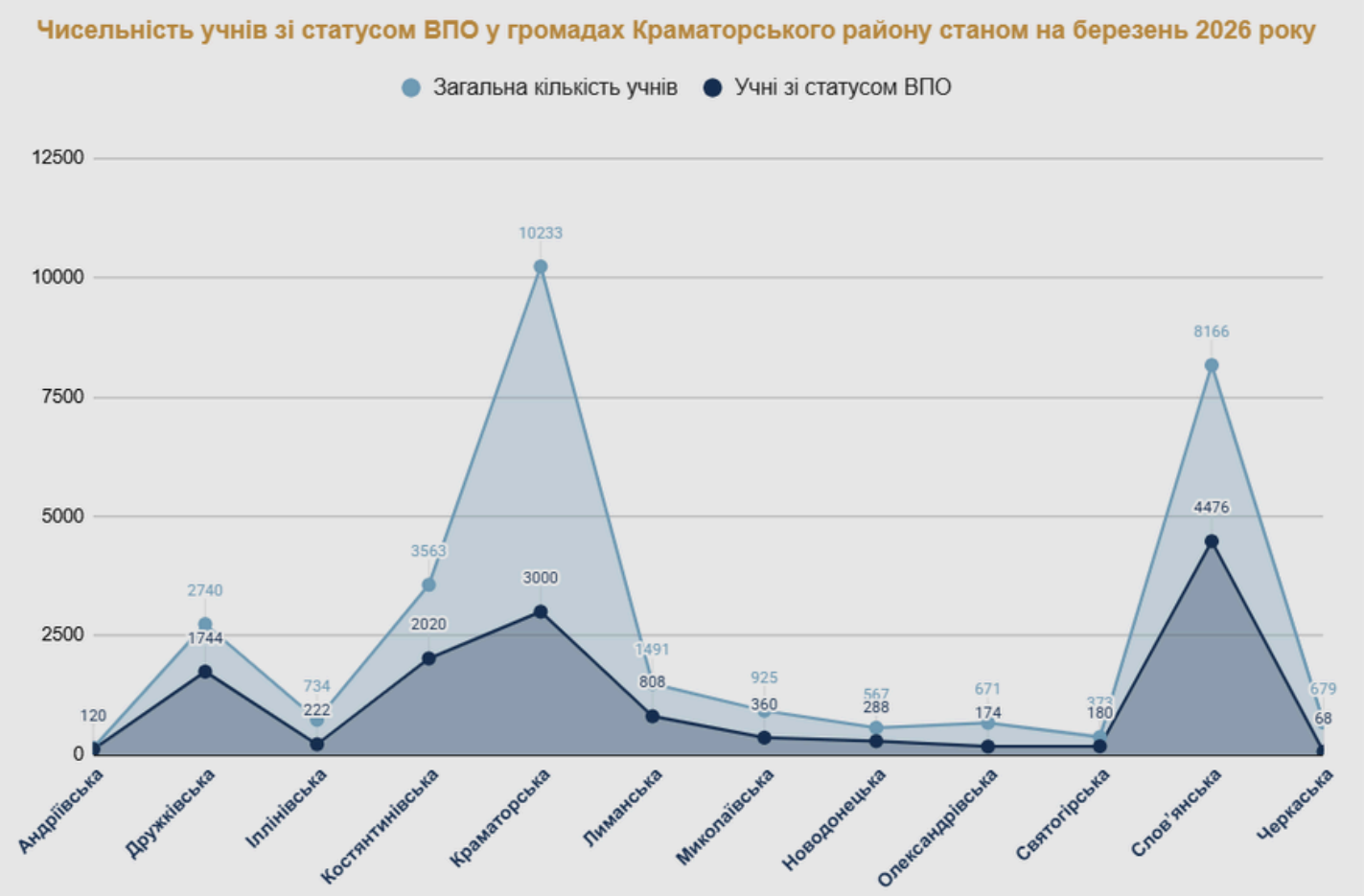

Висока частка учнів-ВПО зумовлена евакуацією дітей до безпечніших районів, проте їхнє прагнення зберігати зв'язок із первинними закладами освіти свідчить про сталу ідентичність та бажання повернутися додому. Це перетворює школи на ключові освітні хаби та осередки соціальної згуртованості. Водночас така динаміка потребує впровадження індивідуальних освітніх траєкторій та посиленої психологічної підтримки, що є критично важливим для збереження людського капіталу та майбутнього відновлення громад.

2.5. Основні причини зменшення контингенту

Скорочення контингенту здобувачів освіти у громадах Краматорського району є результатом сукупного впливу демографічних, безпекових та соціально-економічних чинників, які суттєво загострилися в умовах повномасштабної війни.

- Ключовим фактором виступає **масова міграція населення** після 2022 року. Значна частина сімей із дітьми перемістилася до більш безпечних регіонів України або за кордон. Це призвело до прямого зменшення кількості учнів у закладах освіти громад. Водночас, попри формальне збереження частини контингенту через дистанційне навчання, фактична залученість учнів до локальної освітньої системи залишається низькою.

- Вагомий вплив має **безпекова ситуація.** Тривала загроза обстрілів, пошкодження освітньої інфраструктури та загальна нестабільність обмежують можливість організації очного навчання і стимулюють подальший відтік учнів. Безпековий фактор також визначає рішення батьків щодо зміни місця навчання дітей.

- Демографічні тенденції, сформовані ще до 2022 року, додатково посилюють скорочення контингенту. Зниження рівня народжуваності у попередні роки призвело до зменшення чисельності дітей шкільного віку, що найбільш відчутно на рівні початкової освіти. У поєднанні з міграційними процесами це формує дисбаланс у віковій структурі учнів.

- Окремим чинником є зміна освітніх траєкторій, особливо серед старшокласників. Частина учнів обирає продовження навчання за кордоном або вступає до закладів професійно-технічної та фахової передвищої освіти, що зменшує чисельність учнів у закладах загальної середньої освіти, зокрема на профільному рівні.

- Додатково впливають соціально-психологічні наслідки війни, які позначаються на стабільності навчального процесу та мотивації до навчання. У окремих випадках це призводить до перерв у навчанні або зміни освітнього середовища.

Сукупність зазначених факторів, разом із процесами оптимізації мережі закладів освіти, формує стійку тенденцію до зменшення чисельності здобувачів освіти у громадах району.

Скорочення контингенту учнів є наслідком системних трансформацій, спричинених війною, та відображає як поточні безпекові виклики, так і довгострокові демографічні зміни, що визначатимуть розвиток освітньої системи в післявоєнний період.

3. РУЙНУВАННЯ ТА ПОШКОДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

3.1. Кількість пошкоджених і повністю зруйнованих закладів

Статистичний аналіз стану шкіл демонструє критичну скорочення матеріально-технічної бази внаслідок бойових дій. Громади розподілені за рівнем загрози та ступенем руйнувань капітальних споруд.

До категорії громад із **критичним рівнем ураження** (100%) належать Лиманська (47,4% - пошкоджено, 52,6% - зруйновано) , Святогірська (40% - пошкоджено, 60% - зруйновано), Краматорська (93,5% - пошкоджено, 6,5% - зруйновано) та Костянтинівська (35,3% - пошкоджено, 64,7% - зруйновано) громади. У цих територіальних одиницях зафіксовано абсолютне ушкодження освітнього фонду, де кожен заклад освіти зазнав пошкоджень або повного руйнування.

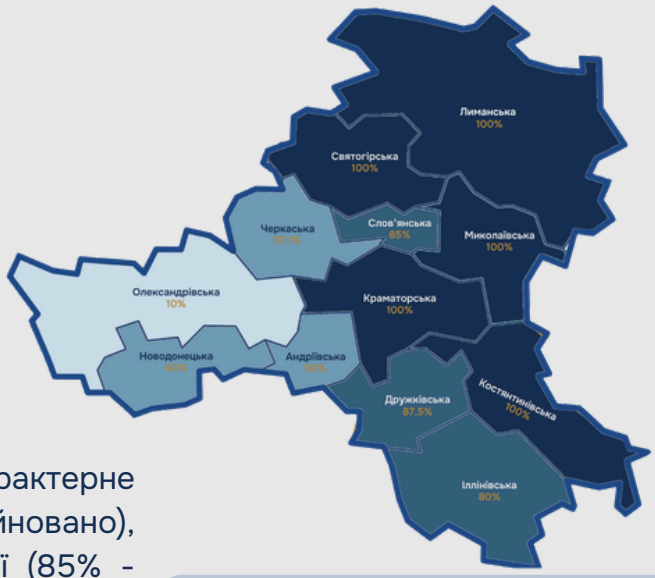

Суттєве ураження інфраструктури (80–90%) характерне для Дружківської (81,3% - пошкоджено, 6,3% - зруйновано), Миколаївська (83,3% - пошкоджено), Слов'янської (85% - пошкоджено) та Іллінівської (40% - пошкоджено, 40% - зруйновано) громад. Висока щільність ушкоджень у цих громадах свідчить про значне ураження матеріально-технічної бази, що потребує масштабних відновлювальних робіт.

До громад із середнім рівнем ураження (40–60%) належать Черкаська (57,1% - пошкоджено), Андріївська (50% - пошкоджено) та Новодонецька (40% - пошкоджено) громади. Попри часткове збереження будівель, кожна друга школа в цій зоні зазнала впливу бойових дій.

Найменші втрати інфраструктурного фонду (до 15%) зафіксовано в Олександрівській (10% - пошкоджено) громаді, що свідчить про відносну цілісність будівель на фоні загальної ситуації в районі.

Рівень руйнування шкільної інфраструктури в громадах Донецької області безпосередньо залежить від наближеності до зони бойових дій: у прифронтових громадах він є критичним і супроводжується масовими втратами закладів освіти, тоді як у віддаленіших — переважають часткові пошкодження. Це визначає різний масштаб відновлювальних потреб і підходів до відбудови.

3.2. Поточний стан відновлення закладів освіти

Станом на момент оцінювання у більшості громад повноцінні заходи з відновлення закладів загальної середньої освіти не здійснюються. Наявні роботи мають обмежений, реагувальний характер та спрямовані виключно на ліквідацію нагальних наслідків обстрілів.

На рівні громад реалізуються лише базові ремонтні заходи, що виконуються переважно власними силами працівників закладів освіти та комунальних служб. До таких робіт належать:

- закриття пошкоджених вікон і дверей
- часткове відновлення покрівель
- консервація приміщень для збереження вцілілого майна

Основні фактори, що стримують відновлення:

- Безпосередня близькість громад до зони бойових дій
- обмежений доступ до фінансових, технічних і людських ресурсів
- систематичні обстріли та високий ризик повторних пошкоджень
- безпекові обмеження щодо проведення масштабних будівельних робіт

Наслідки удару по школах Слов'янська, 25 листопада 2025

Автор: "Суспільне Донбас"

З урахуванням поточної ситуації, відновлення освітньої інфраструктури у районі не набуває ознак системного процесу та залишається обмеженим точковими заходами, що не впливають на загальну функціональність мережі. Наявні підходи дозволяють лише частково підтримувати фізичний стан будівель, однак не створюють умов для відновлення освітнього середовища та повернення закладів до повноцінної експлуатації.

Краматорський район характеризується як територія з критичним рівнем пошкодження шкільної інфраструктури. Подальше відновлення залишається неможливим без:

- стабілізації безпекової ситуації;
- залучення цільового фінансування;
- реалізації комплексних програм відбудови.

За відсутності безпекових передумов і достатнього ресурсного забезпечення відбудова шкільної мережі залишатиметься відкладеною, а її стан – поступово погіршуватиметься.

4. ФОРМАТ НАВЧАННЯ ТА ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ

4.1. Розподіл учнів за форматом навчання

Згідно із законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115 (зі змінами), а також розпорядженнями Донецької обласної військової адміністрації, на території Донецької області освітній процес організовано в дистанційній (онлайн) формі.

4.2. Використання цифрових платформ

За результатами проведеного дослідження в громадах Краматорського району встановлено, що освітній процес у 2025/2026 навчальному році повністю адаптований до дистанційного формату з використанням широкого спектра цифрових платформ.

Цифрова інфраструктура охоплює системи управління навчанням (LMS), інструменти відеозв'язку, а також спеціалізовані освітні ресурси та сервіси штучного інтелекту.

Громада	Основні платформи (LMS&відеозв'язок)	Спеціалізовані ресурси та ШІ
Андріївська	Google Classroom, Meet	Figma, Canva, EdPuzzle, ШІ (ChatGPT, Gemini, Perplexity, Grok), Wordwall
Дружківська	Google Classroom	LearningApps, Viber, WhatsApp
Іллінівська	Нові знання	Всеукраїнська школа онлайн (ВШО), На Урок
Костянтинівська	Google Classroom, Meet, HUMAN	G Suite, ВШО, На Урок, Всеосвіта, Kahoot, Quizizz
Краматорська	Google Classroom, Meet	NZ.ua (Нові знання)
Лиманська	Microsoft Teams, HUMAN	Google Workspace (доменна система), Discord
Миколаївська	Google Classroom, Meet	ВШО, NZ.ua (Нові знання), Khan Academy, Всеосвіта, екосистема «Мрія»
Новодонецька	Google Classroom	NZ.ua (Нові знання)
Олександрівська	Платформа Education	ВШО, Нові знання, На Урок
Святогірська	Google Classroom, Meet	NZ.ua (Нові знання), Google Docs/Slides/Forms
Слов'янська	Google Classroom, Meet	NZ.ua (Нові знання)
Черкаська	Google Classroom	NZ.ua (Нові знання), ВШО, LearningApps, Kahoot, Всеосвіта, На Урок

Аналіз відповідей дозволяє виділити найбільш затребувані інструменти:

- **LMS (системи управління навчанням):** Абсолютним лідером є **Google Classroom** (використовується у 9 з 12 громад). Платформа **HUMAN** та **Microsoft Teams** впроваджені в Костянтинівській та Лиманській громадах, що свідчить про вибір комплексних корпоративних рішень.
- **Відеозв'язок:** Основним інструментом для проведення синхронних занять є **Google Meet**, у поодиноких випадках використовуються альтернативи (Discord).
- **Електронний документообіг:** Система **«Нові знання» (NZ.ua)** є ключовою для ведення цифрових журналів та щоденників у більшості громад району (Черкаська, Краматорська, Миколаївська, Святогірська та ін.).

Освітня мережа Краматорського району демонструє високу життєздатність в умовах дистанційного навчання. Громади успішно пройшли шлях від простого використання месенджерів до формування повноцінних цифрових освітніх середовищ на базі Google Workspace та Microsoft Teams, а окремі громади (зокрема Андріївська) вже активно експериментують із технологіями штучного інтелекту.

4.3. Оцінювання та надолуження освітніх втрат

У закладах освіти всіх 12 територіальних громад Краматорського району Донецької області проводиться системне оцінювання освітніх втрат серед здобувачів освіти. Педагогічні колективи регулярно застосовують діагностичні інструменти для виявлення прогалин у знаннях, моніторингу рівня навчальних досягнень та визначення індивідуальних освітніх потреб учнів. Така робота є обов'язковою складовою освітнього процесу в умовах тривалого дистанційного навчання та воєнного стану.

Для наочності нижче наведено узагальнену таблицю за результатами анкетних даних громад:

Громада	Стан показника успішності	Основні заходи надолуження освітніх втрат
Андріївська	Стабільний (91,6 → 89,9 %)	Факультативні заняття, перерозподіл годин, додаткові заняття під час канікул, опорні картки, інтерактивні інструменти, систематичне повторення
Дружківська	Майже не змінився	Моніторинги, перевірки уроків, аналіз результатів, відстеження відхилень від цілей
Іллінівська	Стабільний	Вхідне діагностичне оцінювання, індивідуальні освітні траєкторії, додаткові консультації, адаптація програм, формувальне оцінювання, психологічний супровід
Костянтинівська	Покращився	Діагностичні роботи (1–3 рази на рік), літні онлайн-школи, індивідуальні траєкторії, участь у проєктах «Навчай для України» та DOSTUP
Краматорська	Погіршився	Додаткові консультаційні години, цифрові інструменти, повторення складних тем, використання інтерактивних платформ
Лиманська	Стабілізація з тенденцією до покращення	Коригувальне навчання, диференційоване викладання, ігрові платформи (LearningApps, Kahoot), психоемоційна підтримка, індивідуальні консультації
Миколаївська	Не змінився (погіршився в межах рівня)	Діагностичні роботи, додаткові групові консультації (вівторок і п'ятниця), індивідуальна та диференційована робота, тренажери на платформі Classtime
Новодонецька	Стабільний	Індивідуальна робота з учнями, консультаційна допомога (заходи департаменту освіти і науки Донецької ОДА)
Олександрівська	Покращився	Коригуюче навчання, індивідуальні консультації, психосоціальна підтримка, асинхронне навчання, цифрові застосунки
Святогірська	Покращився (51 % → 60 %)	Вхідна та проміжна діагностика, «коригуючі модулі», банк онлайн-ресурсів, індивідуальні навчальні маршрути, онлайн-консультації в малих групах
Слов'янська	Стабільний	Коригуючі двотижневі заняття в мінігрупах, відеоуроки на ВШО, техніки заземлення та подолання тривоги
Черкаська	Стабільний	Моніторингове дослідження (8 і 10 класи), аналіз результатів, індивідуальні консультації, додаткові заняття під час канікул

Громади Краматорського району демонструють високий рівень адаптивності та відповідальності у питанні подолання освітніх втрат. Попри складні умови дистанційного навчання, більшість закладів перейшла від простого моніторингу до комплексної системи підтримки учнів, що включає діагностику, індивідуалізацію та психологічний супровід. Найуспішніші практики (індивідуальні траєкторії, коригуючі модулі, літні онлайн-школи) рекомендовано поширювати на рівні району та області.

Такий підхід не лише мінімізує освітні втрати, але й сприяє збереженню мотивації учнів та педагогів у воєнний час.

4.4. Позашкільна освіта

Поряд із системною роботою закладів загальної середньої освіти щодо оцінювання та надолуження освітніх втрат важливим елементом цілісного освітнього простору залишається позашкільна освіта. Вона виконує не лише розвивальну, а й реабілітаційну та соціалізуючу функцію, особливо для дітей, які навчаються дистанційно, мають статус ВПО або переживають хронічний стрес воєнного часу.

Станом на березень 2026 року заклади позашкільної освіти функціонують у 9 з 12 громад (75%). У решті громад позашкільна складова або повністю відсутня, або призупинена через воєнний стан та кадрові проблеми.

Найкраща ситуація склалася у великих міських громадах. У Дружківській громаді працює одразу чотири заклади: Центр дитячої та юнацької творчості, станція юних техніків, музична школа та дитячо-юнацька спортивна школа. У Костянтинівській громаді діють Центр дитячої та юнацької творчості, школа мистецтв і комплексна дитячо-юнацька спортивна школа. У Краматорській громаді Станція юних техніків та Центр позашкільної роботи продовжують працювати в онлайн-форматі, охоплюючи понад 450 дітей. У Іллінівській громаді Центр позашкільної освіти об'єднує 19 гуртків і охоплює 266 вихованців.

У менших громадах ситуація скромніша. У Лиманській та Миколаївській громадах працюють відповідно Центр позашкільної роботи та Мистецька школа. У Святогірській громаді збереглася лише одна музична школа, а у Слов'янській — один позашкільний заклад. У Олександрівській громаді ДЮСШ, Центр дитячої та юнацької творчості та школа мистецтв формально існують, але освітній процес у них призупинено через воєнний стан та відсутність педагогічних кадрів.

Повністю відсутні заклади позашкільної освіти в Андріївській, Новодонецькій та Черкаській громадах.

Попри складні умови воєнного часу, позашкільна освіта в Краматорському районі продовжує функціонувати в значній частині громад і залишається важливим ресурсом для розвитку дітей. Вона сприяє емоційному розвантаженню в умовах війни, допомагає дітям «відволіктися» від стресових подій, розвивати свої здібності, знаходити однодумців і відновлювати соціальні зв'язки через спілкування та спільну діяльність. Водночас зберігається суттєва територіальна нерівномірність доступу до таких можливостей, особливо в сільських і прифронтових громадах, що обмежує охоплення дітей позашкільною освітою.

5. КАДРОВА СИТУАЦІЯ

5.1 Аналіз кадрового потенціалу освітньої галузі

Стійкість освітньої системи залежить від збереження педагогічного колективу. У Краматорському районі кадрові втрати зумовлені міграцією населення та пошкодженням освітньої інфраструктури. Дані станом на березень 2026 року демонструють взаємозв'язок між безпековою ситуацією, збереженням шкільної мережі та чисельністю педагогічних працівників.

Зокрема, кількість педагогічних працівників скоротилася з 4090 до 2719 осіб, що становить зменшення приблизно на 33,52% (або збереження лише 66,48% від довоєнного рівня).

Порівняльний аналіз чисельності педагогічного складу в громадах Краматорського району

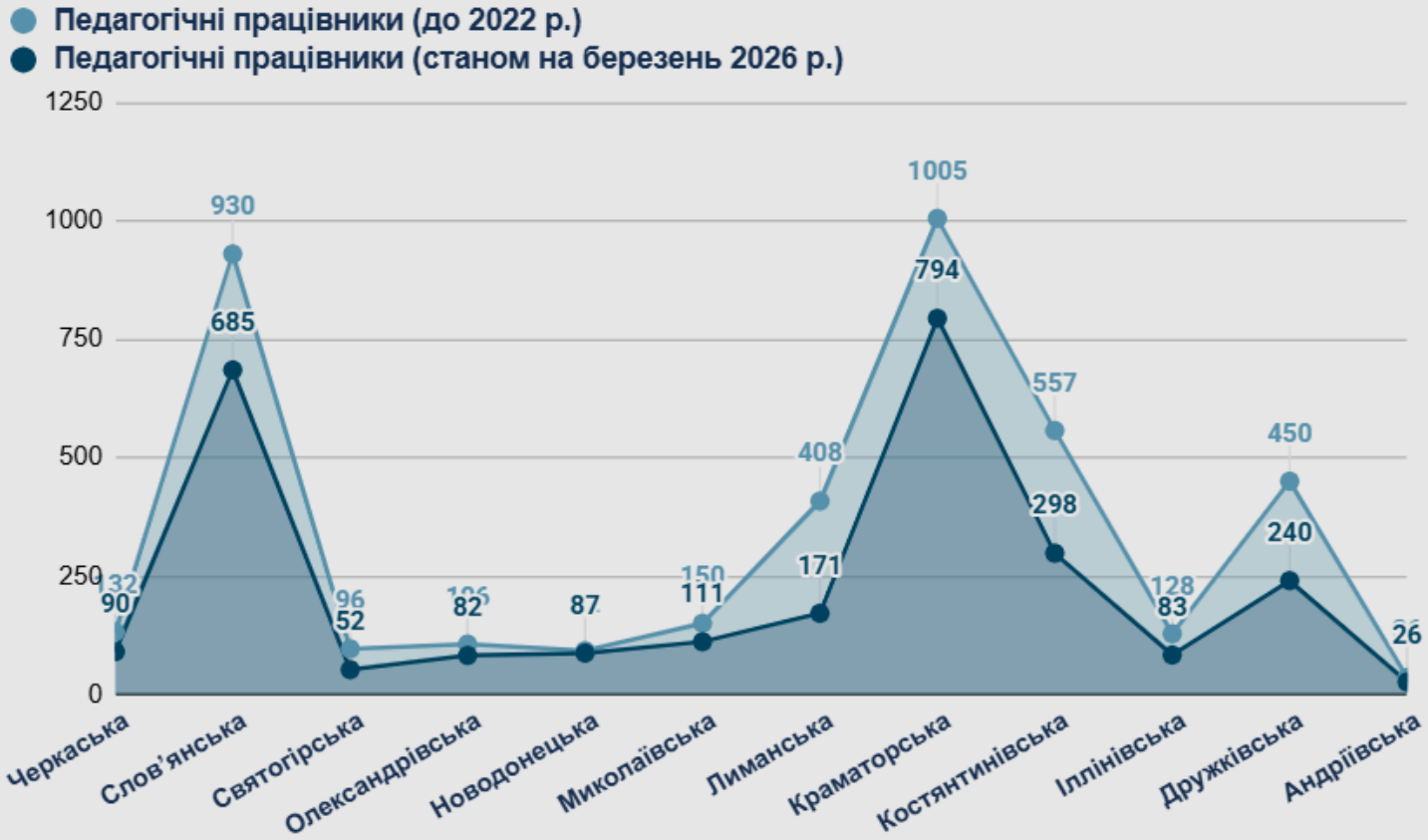

Нижче подано розподіл громад за рівнем кадрових втрат і ключові чинники цих змін.

>50%

До категорії громад із **найбільшим кадровим скороченням (понад 50%)** належать Лиманська (–58,1%) громаді. У цій територіальній одиниці зафіксовано найбільш суттєве зменшення вчителів, що прямо корелює з високим рівнем скороченням освітньої інфраструктури.

40-50%

Суттєве зменшення педагогічного складу (40–50%) характерне для Святогірська (–45,8%), Костянтинівської (–46,5%) та Дружківської (–46,7%) громад. Тут втрачено майже половину довоєнного кадрового потенціалу, що створює значне навантаження на вчителів, які продовжують працювати.

20-30%

До громад із середнім рівнем скорочення (20–40%) належать Іллінівська (-35,2%), Черкаська (-31,8%), Слов'янська (-26,3%), Миколаївська (-26,0%), Олександрівська (-22,6%), Андріївська (-27,8%) та Краматорська (-21,0%) громади. Попри втрати, цим громадам вдалося зберегти основний кістяк педагогічних колективів.

≤10

Найменші втрати кадрового ресурсу (до 10%) зафіксовано у Новодонецькій (-5,4%) громаді. Зокрема, Новодонецька громада демонструє найвищу стабільність педагогічного штату в усьому районі, зберігши майже 95% вчителів.

Скорочення кадрового потенціалу освітньої галузі Краматорського району (загальне зменшення становить близько 33,5%) є прямим і неминучим наслідком військового впливу, який спричинив ланцюгову реакцію: **масову міграцію населення → критичне зменшення кількості учнів → оптимізацію освітньої мережі** (закриття/реорганізацію шкіл).

Отже, основними **факторами скорочення** педагогічних кадрів стали:

- Зменшення учнівського контингенту — кількість учнів у 12 громадах скоротилася на 47,1%, що спричинило оптимізацію мережі через недостатню наповнюваність класів.
- Скорочення освітньої інфраструктури — зменшення кількості закладів на 42,5% прямо пов'язане зі скороченням кадрів; у громадах із найбільшими втратами вчителів фіксується і найбільше скорочення мережі.

5.2. Евакуація педагогів та кадровий потенціал

Масова евакуація педагогів стала одним із ключових наслідків воєнного впливу поряд зі скороченням кадрового складу. Через бойові дії та загрозу життю значна частина вчителів залишила місця проживання й роботи. Станом на березень 2026 року в 12 громадах Краматорського району зафіксовано **2082 евакуйованих педагогічних працівники,** що становить суттєву втрату кадрового потенціалу та обмежує можливості очного навчання.

КІЛЬКІСТЬ ЕВАКУЙОВАНИХ ПЕДАГОГІВ

2082

Чисельність педагогічних працівників та рівень їх евакуації в громадах Краматорського району (станом на 2026 р.)

Найкритичніша ситуація спостерігається у Костянтинівській (100 %), Лиманській (99,4 %), Дружківській (97,5 %), Іллінівській (95,2 %) та Святогірській (92,3 %) громадах — тут частка евакуйованих педагогів сягає 92–100 %. Майже весь педагогічний склад або переїхав, або працює дистанційно з інших регіонів, що свідчить про втрату очного кадрового потенціалу.

92-100%

Високий рівень евакуації також у Миколаївській (83,8 %), Новодонецькій (64,4 %), Андріївській (61,5 %) та Краматорській (62,1 %) громадах. У Краматорській громаді, попри найбільшу абсолютну кількість евакуйованих педагогів (493 особи), значна чисельність кадрів дозволяє зберігати частину працівників на місцях.

62-83%

У Слов'янській громаді (45,8 %) спостерігається **середній рівень евакуації** — майже половина педагогів виїхала, інша частина продовжує працювати на місці.

45%

Найстабільнішими у кадровому плані залишаються Черкаська (17,8 %) та Олександрівська (26,8 %) громади, де більшість педагогів змогла залишитися та забезпечувати освітній процес у відносно звичних умовах.

17-26%

Загалом у 12 громадах близько 67,6 % педагогічних працівників зазнали евакуації або переїзду, що свідчить про значне розпорошення кадрового потенціалу та часту роботу в дистанційному форматі.

6. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПОТРЕБИ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ

6.1. Основні виклики громад у освітній системі

Аналіз відповідей громад Краматорського району дозволив виокремити спектр проблем, які впливають на функціонування освітньої системи в умовах воєнного стану. Виявлені виклики мають як спільний характер для більшості громад, так і специфічні прояви на локальному рівні.

Зменшення контингенту учнів

- є однією з найбільш поширених проблем, що безпосередньо впливає на функціонування освітньої мережі. Про це повідомили Андріївська, Миколаївська, Новодонецька та Святогірська громади. Скорочення кількості учнів зумовлює потребу в оптимізації закладів освіти та перегляді підходів до їх утримання.

Безпекова ситуація та відсутність укриттів

- залишаються критичними для організації освітнього процесу, особливо для відновлення очного навчання. На недостатність укриттів вказали Дружківська та Олександрівська громади. У Краматорській і Лиманській громадах безпека загалом є ключовим фактором, що обмежує стабільність навчання через обстріли та повітряні тривоги.

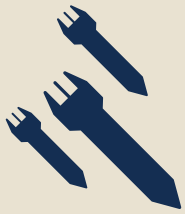

Руйнування та пошкодження освітньої інфраструктури

- суттєво ускладнюють навчальний процес і потребують значних ресурсів для відновлення. Це відзначили Костянтинівська, Краматорська, Миколаївська та Черкаська громади. Йдеться про пошкодження будівель закладів освіти, втрату матеріально-технічної бази та транспорту.

Кадрові виклики

- проявляються через професійне вигорання, втрату кадрів і складнощі в організації праці. Зокрема, Іллінівська громада зазначає перевантаження педагогів, Миколаївська — втрату кадрового потенціалу, а Костянтинівська — потребу врегулювання трудових відносин у складних умовах.

Оптимізація та трансформація освітньої мережі

- стає необхідною через демографічні зміни та безпекові виклики. Новодонецька, Слов'янська та Костянтинівська громади акцентують на об'єднанні та адаптації закладів до нових умов.

Технічні обмеження (інтернет і електроенергія)

- ускладнюють дистанційне навчання, що відзначили Лиманська та Олександрівська громади. Додатково у Лиманській громаді фіксується зниження мотивації учнів через тривалий стрес і нестабільність.

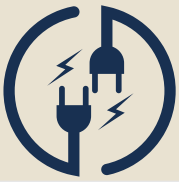

Організаційно-логістичні виклики включають евакуацію майна (Краматорська громада) та нестачу шкільних автобусів (Олександрівська громада), що ускладнює освітній процес.

У цілому освітня система громад Краматорського району працює в умовах комплексних демографічних, безпекових, кадрових та інфраструктурних викликів. Найбільш системними залишаються скорочення контингенту, безпекові ризики та руйнування інфраструктури, що потребує довгострокових рішень і підтримки.

6.2. Ключові потреби освітньої системи громад

Аналіз відповідей громад Краматорського району дозволив структуровано відобразити потреби системи освіти за двома основними вимірами: негайні потреби воєнного часу та пріоритети післявоєнної відбудови. Результати отримані в результаті багатогромадського опитування, проведеного в рамках поточного моніторингу сектору освіти в Донецькій області.

ВИЗНАЧЕНІ ПОТРЕБИ ЗА РІВНЕМ ПРІОРИТЕТУ

Негайні потреби воєнного часу

Втручання, що підтримують безперервність в умовах активного конфлікту.

- **Безпечне навчальне середовище та укриття:** передумова для відновлення очного навчання. Позначено Іллінівською, Краматорською, Олександрівською та Слов'янською громадами.
- **Цифрова інфраструктура та пристрої:** ноутбуки, планшети та стабільний інтернет є критично важливими для дистанційного навчання (Дружківська, Черкаська, Костянтинівська, Слов'янськ, Краматорськ, Миколаївська).
- **Надійне електропостачання та зв'язок:** перебої з електропостачанням та інтернетом безпосередньо негативно впливають на якість навчання (Лиманська, Олександрівська).
- **Психосоціальна підтримка (ПСП):** системна потреба в підтримці психічного здоров'я учнів та викладачів (Іллінівська, Краматорська, Лиманська, Миколаївська).
- **Відновлення навчання:** усунення накопичених прогалин у навчанні, визначених як пріоритет (Іллінівська).
- **Нормативно-правова база дистанційного навчання:** необхідні чіткі рекомендації щодо дистанційного навчання (Лиманська).

Потреби післявоєнного відновлення

Стратегічні напрямки відновлення після закінчення бойових дій.

- **Відновлення та модернізація інфраструктури:** Ремонт та реконструкція пошкоджених приміщень; оновлення обладнання (Слов'янськ, Олександрівська, Краматорськ).
- **Модернізація харчових послуг відповідно до HACCP:** Удосконалення шкільного харчування для відповідності стандартам безпеки харчових продуктів (Андріївська).
- **Фінансова підтримка переміщених установ:** Додаткові ресурси для переміщених шкіл, що працюють за межами рідних громад (Краматорська).
- **Оптимізація освітньої мережі:** Адаптація шкільної мережі до повоєнних демографічних реалій (Миколаївська).
- **STEM-освіта та інновації:** Розробка сучасного навчального середовища та нових педагогічних підходів (Олександрівська).
- **Довгострокова цифрова трансформація:** Систематичне оновлення ІКТ-інфраструктури та цифрових рішень (Костянтинівська, Слов'янська).

ПОТРЕБИ В ПРИСТРОЯХ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Незважаючи на часткове покриття міжнародною допомогою, станом на 20 березня 2026 року в Краматорському районі зберігається значний дефіцит пристроїв. У таблиці нижче представлені потреби з розподілом за громадами.

Громада	Учні	Вчителі	Примітки
Андріївська	5	3	–
Дружківська	31	2	–
Іллінівська	0	0	Повністю забезпечено
Костянтинівська	9	3	–
Краматорська	138	9	–
Лиманська	0	0	Повністю забезпечено
Миколаївська	2	1	–
Новодонецька	0	0	Повністю забезпечено
Олександрівська	0	0	Повністю забезпечено
Святогірська	0	0	Повністю забезпечено
Слов'янська	185	62	Найбільша потреба в районі
Черкаська	186	0	-

Учні: потреба у 556 пристроїв

Вчителі: потреба у 80 ноутбуків

Критична концентрація: Слов'янськ, Черкаська та Краматорськ разом становлять понад 70% загального дефіциту пристроїв в районі.

Виклики та пріоритети

Значна частина громад одночасно справляється з гострими операційними викликами та готує структурні реформи — подвійне навантаження, яке створює значне навантаження на місцеві органи освіти.

Пріоритетне ресурсопостачання має бути спрямоване на три громади з найбільшою потребою (Слов'янськ, Черкаська область, Краматорськ), які разом становлять понад 70% незадоволеного попиту на обладнання. Психосоціальна підтримка, забезпечення безпечним житлом та надійне зв'язок залишаються міжгалузевими прогалинами, що потребують скоординованого міжвідомчого реагування.

6.3. Основні виклики освітньої системи

Освітня система функціонує в умовах багаторівневих викликів, які відрізняються за інтенсивністю, але мають спільну природу – воєнні ризики, освітні втрати, кадрові проблеми, процес передачі евакуйованого майна, унормування статусу релокованих закладів та необхідність трансформації освітньої мережі.

Андріївська громада
Збереження та оптимізація освітньої мережі; Значні освітні втрати; Психологічна нестабільність учнів і педагогів; Перехід до адаптивної цифрової освіти; Реалізація реформи старшої профільної школи.

Іллінівська громада
Безпечне освітнє середовище; Зниження мотивації учнів; Психоемоційне навантаження; Швидка адаптація до змін та нових технологій.

Костянтинівська громада
Відновлення інфраструктури; Збереження педагогічних кадрів; Повернення учнів до навчання; Освітні втрати; Оптимізація мережі закладів.

Лиманська громада
Дистанційне навчання як основний формат; Втрата учнів і кадрів; Значні освітні втрати; Психосоціальні наслідки війни; Цифрова трансформація; Академічна доброчесність.

Миколаївська громада
Скорочення учнівського контингенту; Втрата кадрового потенціалу; Руйнування закладів освіти.

Новодонецька громада
Оптимізація мережі закладів; Освітні втрати; Зменшення кількості здобувачів освіти.

Олександрівська громада
Постійна небезпека та повітряні тривоги; Вимушене переміщення учнів і педагогів; Перебої з електроенергією та інтернетом.

Слов'янська громада
Трансформація освітньої мережі; Збереження закладів освіти; Будівництво укриттів; Перехід до змішаного/офлайн навчання.

Черкаська громада
Якість дистанційного навчання; Безпечні умови освітнього процесу.

Таким чином, освітні виклики громад Краматорського району мають системний характер і охоплюють усі ключові компоненти освітньої системи – від інфраструктури до психоемоційного стану учасників освітнього процесу. Їх подолання потребує комплексного підходу, що поєднує відновлення освітньої мережі, підтримку кадрів, психологічний супровід та цифрову трансформацію освіти.

7. Міжнародна підтримка та перспективи відновлення

7.1. Залучення міжнародних організацій

Міжнародні організації відіграють системоутворюючу роль у підтримці та забезпеченні безперервності освітнього процесу в громадах Краматорського району в умовах воєнного стану та значних руйнувань інфраструктури. Їхня діяльність охоплює як гуманітарний, так і освітньо-розвивальний напрями, зосереджуючись насамперед на підтримці дистанційного навчання, забезпеченні технічними засобами, психосоціальній допомозі та реалізації освітніх проєктів.

Станом на березень 2026 року - міжнародні організації залучені до підтримки освітньої системи у 9 із 12 громад Краматорського району (75%).

Найбільш активними партнерами виступають:

- Представництво дитячого фонду ООН в Україні (ЮНІСЕФ),
- Save the Children;
- ЮНЕСКО;
- USAID;
- Фундація Олени Зеленської;
- Фонд «Фінської церковної допомоги»;
- Польський центр міжнародної допомоги (PCPM);
- Корейське агентство міжнародного співробітництва;
- УВКБ ООН;
- Європейський банк реконструкції та розвитку (через БО «БФ “Фонд освітніх ініціатив”»);
- БО «БФ “Все Буде Добре – Україна”»;
- ГО «Аваліст» у партнерстві з міжнародною організацією CARE, Chemonics International та інші організації.

ОСНОВНИМИ НАПРЯМКАМИ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ Є:

технічні засоби

цифрові рішення

психосоціальна підтримка

довгострокові ініціативи

Найбільш комплексна та системна підтримка зафіксована в таких громадах:

- Андріївській;
- Іллінівській;
- Краматорській;
- Лиманській;
- Святогірській;
- Слов'янській.

Тут міжнародні партнери поєднують гуманітарну допомогу зі стратегічними проєктами, зокрема впровадженням ініціативи DECIDE, спрямованої на розвиток управління освітою та відновлення шкіл як центрів громад, а також програмами ментального здоров'я та підтримки учнів і педагогів. Вагому роль відіграють ЮНІСЕФ, Save the Children та ЮНЕСКО, які не лише забезпечують технічну підтримку, а й сприяють цифровізації освітнього процесу.

У частині громад міжнародна допомога має переважно прикладний характер і зосереджується на забезпеченні доступу до дистанційного навчання. Водночас в окремих громадах рівень залучення залишається обмеженим або відсутнім, що формує нерівномірність у доступі до ресурсів і можливостей розвитку.

> “Особливо відчутною є міжнародна підтримка в забезпеченні учасників освітнього процесу цифровими пристроями для навчання, оскільки серед здобувачів освіти та педагогів збільшується кількість представників пільгових категорій, гаджети виходять з ладу або пошкоджуються внаслідок бойових дій”
>
> Департамент освіти і науки Донецької обл

Загалом міжнародна підтримка є критично важливою для забезпечення безперервності освітнього процесу та адаптації системи освіти до умов тривалої кризи. Водночас переважання гуманітарної складової вказує на необхідність поступового переходу до довгострокових підходів, спрямованих на відновлення інфраструктури та посилення інституційної спроможності громад.

7.2. Програми відновлення та реформи (НУШ, профільна школа)

Повномасштабна війна суттєво обмежила реалізацію програм відновлення та реформ.

системні програми відновлення освітньої інфраструктури не реалізуються в 10 з 12 громад (83 %).

Основна причина — перебування територій у зоні активних бойових дій або поблизу лінії фронту.

Єдині винятки:

- Андріївська громада — діє Цільова програма розвитку освіти на 2024–2027 роки.
- Іллінівська громада — продовжується реформа профільної середньої освіти (НУШ): триває процес створення академічного ліцею та гімназії в дистанційному форматі, розглядається релокація закладів.

Зруйнований ліцей у Дробишеве після обстрілів. 2022 рік

У решті громад (Дружківська, Костянтинівська, Краматорська, Лиманська, Миколаївська, Новодонецька, Олександрівська, Святогірська, Слов'янська, Черкаська) програми відновлення відтерміновано до закінчення воєнного стану. Реформа профільної школи (перетворення ЗЗСО на гімназії та ліцеї) обговорюється, але через зменшення контингенту та руйнування будівель переважно перебуває на стадії громадських обговорень або призупинена.

Таким чином, впровадження освітніх реформ у районі має фрагментарний характер і адаптується до поточних умов, зокрема через використання дистанційних форматів та локальних управлінських рішень. Повноцінна реалізація програм відновлення та трансформації освітньої мережі значною мірою залежить від подальшої безпекової та соціально-економічної стабілізації.

7.3. Траєкторія випускників 2025 року

КІЛЬКІСТЬ ВИПУСКНИКІВ 11-ГО КЛАСУ

2542

2025 р.

Більшість випускників продовжили навчання в українських закладах освіти (у тому числі за дистанційною формою). Водночас частина молоді обрала навчання у закордонних закладах освіти, що зумовлено безпековою ситуацією та наслідками воєнного стану.

Розподіл випускників 2025 року за подальшими освітніми траєкторіями

Серед усіх випускників:

- 74,27% – продовжили навчання в українських закладах освіти (1888 учнів),
- 25,73% – обрали закордонні заклади освіти (654 учні).

Структура подальших освітніх і професійних траєкторій випускників

У межах загальної структури:

- 49,06% – заклади вищої освіти (університети, академії, інститути) (1248 учнів),
- ≈ 33,59% – заклади професійно-технічної та фахової передвищої освіти (коледжі, технікуми, ліцеї) (854 учнів),
- ≈ 17,31% – не продовжили навчання / працевлаштувалися (≈440 учнів).

Незважаючи на виклики воєнного часу, переважна більшість випускників орієнтована на продовження освіти в Україні. Це вказує на збереження довіри до національної освітньої системи та її адаптивність до кризових умов.

Водночас значна частка випускників, які обрали навчання за кордоном, відображає міграційні тенденції серед молоді та вплив безпекових факторів на освітній вибір. Така динаміка актуалізує питання формування умов для подальшого повернення та реалізації молоді в Україні після стабілізації ситуації.

АНАЛІТИЧНИЙ ВИСНОВОК:

СТАН СИСТЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ГРОМАД КРАМАТОРСЬКОГО РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ (СТАНОМ НА БЕРЕЗЕНЬ 2026 Р.)

Система загальної середньої освіти у 12 територіальних громадах Краматорського району зазнає глибокої структурної трансформації під впливом воєнних дій, масового переміщення населення та тривалого дистанційного навчання. Порівняно з довоєнним періодом мережа закладів освіти скоротилася на 36,5% (зі 153 до 97 закладів). Крім того, 128 шкіл зазнали пошкоджень або руйнувань внаслідок війни, що становить 83,7% від їхньої загальної кількості. У деяких громадах шкільна інфраструктура була повністю зруйнована або суттєво пошкоджена. Чисельність учнів зменшилася на 44,34% (з 54 424 до 30 292 осіб), при цьому значну частку контингенту — 44,4% — становлять діти зі статусом внутрішньо переміщених осіб (ВПО), що свідчить про суттєву зміну структури учнівського населення. Попри масштабні втрати система зберігає базову функціональність завдяки повному переходу на дистанційну форму навчання, цифровій адаптації освітнього процесу та значній підтримці міжнародних організацій.

Показник	Довоєнний період	Стан на 2025/26 р.	Зміна
Кількість закладів ЗСО	153	97	36,50%
Учнівський контингент	54424	30292	44,34%
Педагогічні кадри	4090	2719	33,50%
Кількість зі 100% пошкодженими/ зруйнованими школами	0	128	83,70%
Формат навчання	очний	дистанційний (100%)	повна трансформація

Ключові виклики мають комплексний характер і охоплюють усі рівні функціонування системи. Безпекова ситуація унеможливлює відновлення очного навчання, а також суттєво обмежує проведення капітальних ремонтів і відбудови освітньої інфраструктури. Кадрова криза набуває системного характеру: значна частка педагогічних працівників була вимушено переміщена, що призводить до дефіциту кадрів і перевантаження наявного персоналу. Потреби у психосоціальній підтримці учнів і педагогів залишаються високими, проте їх покриття є нерівномірним і значною мірою залежить від присутності міжнародних партнерів. Додатковим обмеженням виступає дефіцит технічних засобів для дистанційного навчання, що посилює нерівність доступу до освіти

За відсутності безпекової стабілізації та системного фінансування відновлення, наявні тенденції формують довгострокові ризики втрати інституційної спроможності освітньої системи. Йдеться не лише про руйнування інфраструктури, а й про звуження демографічної бази та кадрового потенціалу: скорочення учнів початкової ланки, а також відтік випускників до закордонних закладів освіти створюють передумови для подальшого зменшення контингенту. Водночас відтермінування реформ, зокрема впровадження Нової української школи, додатково послаблює перспективи відновлення системи. У сукупності це вказує на ризик переходу від керованої кризи до стійкої деградації освітньої мережі у разі відсутності цільових і скоординованих заходів реагування.

БІЛЬШЕ ІНФОРМАЦІЇ МОЖНА ЗНАЙТИ НА НАШОМУ ВЕБ-САЙТІ ЗА НАСТУПНИМ ПОСИЛАННЯМ АБО ВИКОРИСТОВУЮЧИ QR-КОД

BRIDGE — це комплексна аналітична система, що об'єднує дашборди за ключовими напрямками гуманітарного реагування: евакуація, потреби населення, запити та їх реалізація. У режимі реального часу вона дозволяє відстежувати динаміку, структуру допомоги та ефективність реагування.

Relief Coordination Centre

• EVERYONE MATTERS •